

VALTIONEUVOSTON ASETUS AJOKORTEISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 17 JA 18 §:N MUUTTAMISESTA

1 ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kuorma-auton C1- ja C1E-luokan ajokorttia varten vaadittavia opetusvaatimuksia alennettaviksi ajokorteista annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Vaaditut opetusmäärät suhteutettaisiin paremmin tämän luokan ajokortilla kuljetettavan ajoneuvokaluston vaatimuksiin. Ehdotetut opetusmäärät vastaisivat käynnissä olleen kokeilun opetusmääriä. Alemmin opetusvaatimuksin suoritettuja ajokortteja korotettaessa opetusvaatimusten muutos huomioidaisiin laajempina C- tai CE-luokan ajokortin opetusvaatimuksina näiden kuljettajien osaamisen pysyttämiseksi ennallaan.

Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä joulukuuta 2018.

2 NYKYTILA

Ajokortteja koskeva sääntely perustuu Euroopan unionin ajokorteista annettuun direktiiviin 2006/126/EY. Siinä säädetään muun muassa luokituksesta ja tutkintovaatimuksista. Direktiiviin ei sisälly opetusta koskevia vaatimuksia, ne on asetettu kansallisesti.

C1- ja C1E-luokan ajokorttiopetuksen määristä säädetään ajokorteista annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Raskaan kaluston ajokorttiopetuksen määrät sovitettiin kuljettajien ammattipätevyysvaatimuksiin ammattipätevyysvaatimusten voimaantulon yhteydessä ja samassa yhteydessä määriteltiin C1-luokkaan omat ajokortin opetusvaatimukset. Käytännössä C1-luokan ajokortteja on suoritettu verrattain vähän. Syynä tähän arvioidaan olevan opetuksen suuri määrä ja toisaalta yrityksiä palvelee usein paremmin kuljettaja, joilla on täydet oikeudet toimia tavaraliikenteen kuljettajina. Toisaalta yrityksissä voi riittää B-luokan ajokorttia edellyttävän pakettiauton kuljettajan kelpoisuus, jolloin ammattipätevyyttäkään ei vaadita. Liikenteen turvallisuusviraston kokeiluluvalla on ollut käynnissä kokeilu, jossa C1-luokan ajokortti on voitu suorittaa alemmin opetusvaatimuksin. Tämän kokeilun on katsottava lisänneen ajokorttien suorittamista. Vuoden 2018 tammi–elokuussa on C1-luokan ajokortteja suoritettu runsaat 1500 ja C1E-luokan ajokortteja noin 700. C1-luokan ajokortilla kuljetettavan ajoneuvon kokonaismassa voi olla enintään 7 500 kiloa. Nykyisiä opetusvaatimuksia pidetään määriteltiin suurina nimenomaan kaluston kokoon ja ominaisuuksiin nähden. C1-ajokorttiluokkaan kuuluva ajoneuvo on usein iso, kokonaismassaltaan 5 000 - 6 000 kilon pakettiauto, joka on hallintalaitteiltaan ja ajettavuudeltaan lähempänä henkilö- ja pakettiautoa kuin C-luokan ajokortilla kuljetettavaa kuorma-autoa. C-ajokorttiluokkaan kuuluvan kuorma-auton, jonka kokonaismassa voi olla jopa 42 000 kiloa, hallintalaitteet ovat yleensä olennaisesti erilaiset.

C1-luokan ajokortin suorittamiseksi vaaditaan teoriaopetusta vähintään 9 tuntia ja ajo-opetusta vähintään 5 tuntia. Jos ajokorttia suorittavalla on voimassa oleva tieliikenteen kuljettajan ammattipätevyys, tämän pätevyyden myötä saavutettu osaaminen voidaan hyvittää ajokorttiopetuksen vähimmäismäärissä. Vähimmäistuntimäärät ovat silloin 1 tunti teoriaa ja 2 tuntia ajo-opetusta. C-luokassa vaaditaan vähintään 12 tuntia teoriaopetusta ja 10 tuntia ajo-opetusta. Jos henkilöllä on ennestään C1-luokan ajokortti ja sen myötä saavutettu osaaminen, teoriaopetuksen

vähimmäismäärä on 3 tuntia ja ajo-opetuksen vähimmäismäärä 5 tuntia. Tieliikenteen kuljettajan ammattipätevyyden omaavan on saatava C-luokan ajokorttia varten vähintään 1 tunti teoriaopetusta ja 2 tuntia ajo-opetusta.

C1E-luokan ajokortin suorittamiseksi vaaditaan vähintään 8 tuntia teoria- ja 10 tuntia ajo-opetusta. Jos ajokorttia suorittavalla on voimassa oleva tieliikenteen kuljettajan ammattipätevyys opetuksen vähimmäismäärät ovat 3 tuntia teoria- ja 3 tuntia ajo-opetusta. CE-luokassa teoriaopetuksen vähimmäismäärä on 15 tuntia tai 7 tuntia, jos henkilöllä on ennestään C1E-luokan ajokortti. CE-luokan ajo-opetuksen vähimmäismäärä on 30 tuntia tai 20 tuntia, jos henkilöllä on ennestään C1E-luokan ajokortti. Ammattipätevyyttä täydentävä vähimmäismäärä teoriaopetusta on C-luokassa 1 tunti ja CE-luokassa 5 tuntia. Ajo-opetuksessa ammattipätevyyttä täydentävän opetuksen määrä on C-luokassa 2 tuntia ja CE-luokassa 10 tuntia.

Opetusmäärien perusteena on ollut kyseisen ajoneuvon erityispiirteet ja sen kuljettamiseen vaadittava osaaminen. Raskaamman kuorma-auton opetusvaatimuksissa on huomioitu kevyemmän kuorma-auton kuljettamista varten saatu opetus, jos kysymyksessä on ajokorttiluokan korottaminen.

Liikenteen turvallisuusviraston kokeiluluvalla käynnissä olleessa kokeilussa (Töysän autokoulun kevennetyn C1- ja C1E-luokkien kuljettajaopetuksen kokeilu; kokeilun väliraportti 2017 Tutkimus ja Koulutus Humani Oy) C1-luokan ajokortti on voitu suorittaa 2 teoritunnilla ja 3 ajotunnilla ja C1E-luokan ajokortti 3 teoritunnilla ja 3 ajotunnilla. Kokeiluun osallistuneiden hyväksymisprosentti tutkinnossa oli ensimmäisellä yritys-kerralla C1-luokassa 93,6 ja C1E-luokassa 94,8. Opetusmäärien vähentämisen ei todettu ratkaisevasti heikentäneen ajokoemenestystä. Koulutus sisälsi itseopiskelua ja edellä mainittuihin oppitunteihin sisältyivät nykyistä opetussuunnitelmaa vastaavat ajamista ja tavarankuljettamista koskevat osiot C1-luokassa ja perävaunua ja sen kytkemistä, kuormaamista ja kuorman varmistamista koskevat osiot C1E-luokassa.

C1-luokan ajokorttiopetuksen tarjonnassa näkyvät tuntimäärien erot. Kokeilumäärien mukaista opetusta tarjotaan keskimäärin noin 550–650 euron hintaan, kun asetuksella säädettyjen määrien mukaisen opetuksen hinta on noin 900 euron luokkaa. C1-luokan ajokortin haltijalla on oltava auton B-luokan ajokortti. Ajokorttiluvan hinta on 40 euroa, kuljettajantutkimuksen teoriakokeen maksu 35 euroa ja ajokokeen 99 euroa.

3 Pääasiallinen ehdotus

C1- ja C1E-luokan opetuksen vähimmäismääriä ehdotetaan laskettaviksi toteutettua kokeilua vastaavasti. Kokeilun on katsottava osoittavan, että kyseisillä opetusmäärillä voidaan antaa se osaaminen, jota kyseisillä ajokorteilla kuljettavan ajoneuvokaluston kuljettaminen edellyttää. Väliraportin mukaan opetusmäärien vähentämisen ei todettu ratkaisevasti heikentäneen ajokoemenestystä. Havaintona kuitenkin oli, että menestys oli heikointa ennakoitaitojen kohdalla, mikä olisi syytä huomioida opetuksen sisällöissä. Raskaamman kuorma-autokaluston kuljettajien osaamisen varmistamiseksi ehdotetaan koulutusmäärien ja sisältöjen vähennystä huomioitavaksi C- ja CE-luokan ajokortin vaatimuksissa, jos ajokortti suoritetaan ehdotetun C1- tai C1E-luokan pohjalta.

C1-luokassa teoriaopetuksen vähimmäismääräksi ehdotetaan 2 tuntia ja ajo-opetuksen vähimmäismääräksi 3 tuntia. C1E-luokassa teoriaopetuksen vähimmäismääräksi ehdotetaan 3 tuntia ja myös ajo-opetuksen vähimmäismääräksi 3 tuntia.

Alemmista opetusvaatimuksista johtuen ehdotetaan C- ja CE-luokan opetuksen määriä lisättäväksi siinä tapauksessa, että ajokorttia suorittavalla on alennetuin opetusvaatimuksin suoritettu C1- tai C1E-luokan ajokortti. Siinä tapauksessa C-luokan ajokorttia varten vaadittaisiin teoriaopetusta vähintään 10 tuntia ja ajo-opetusta vähintään 7 tuntia sekä CE-luokan ajokorttia varten teoriaopetusta vähintään 12 tuntia ja ajo-opetusta vähintään 27 tuntia. Muutoksella varmistettaisiin kuljettajien osaaminen raskaimmissa luokissa. Jos C1- tai C1E-luokan ajokortti olisi suoritettu aiempien opetusmäärien ja –sisältöjen mukaisesti, ajokorttia C- tai CE-luokkaan korotettaessa opetusvaatimukset pysyisivät ennallaan.

Muihin opetusvaatimuksiin ei ehdoteta muutoksia.

4 Vaikutukset

Opetuksen vähimmäismäärien muutokset alentaisivat ajokortin suorituskustannuksia C1- ja C1E-luokassa. Vastaavasti ajo-oikeutta näistä luokista C- ja CE-luokkaan korotettaessa ajokortin suorituskustannukset nousisivat. Kokonaisuutena tarkastellen raskaan kuorma-auton ajokortin suorituskustannukset pysyisivät kuitenkin ennallaan, joskin opetuskalustolla voisi olla vaikutusta opetuksen hintaan. Muutoksella edistettäisiin ajokorttien suorittamista ja sen myötä tavaraliikenteen kuljettajien saatavuutta. Kevyemmän kuorma-autokaluston ajokortin suorittaminen voisi innostaa raskaamman ajokortin hankkimiseen täysin oikeuksin tavaraliikenteen kuljettajana toimimiseksi. Koulutusvaatimuksilla ylläpidettäisiin kuljettajien osaamista ja liikenneturvallisuutta. Alemmissa luokissa on luokkakohtaisia ajokortin koulutusvaatimuksia vähennetty.

5 Voimaantulo

Muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2018.

6 Toimivalta

Ajokorttilaki 36 §:n 3 momentti.